

liggender, og derfor kommer Ministeren til det Resultat, at det maa undersøges, om der er Grund til at indføre forandrede Bestemmelser i Forholdet mellem Stat og Kirke, derunder ogsaa Spørgsmaalet om en fuldstændig Adskillelse. Ministeren ser altsaa ingen anden Vej frem i vor folkekirkelige Udvikling end ved Hjælp af det her foreslaaede Udvalg enten at faa afskaffet den kirkelige Frihedslovgivning, særlig den J. C. Christensen'ske, som vi har — jeg tror imidlertid ikke, at den højtærede Minister er inde paa at gaa til saadanne Forandringer —, eller ogsaa at udvide denne Organisation, saaledes som det ærede Medlem Hr. J. Oskar Andersen udtalte i Gaar, at det var hans Hensigt skulde ske. Og hvad skal den saa udvides med? Paa dette Punkt svang det ærede Medlem Hr. J. Oskar Andersen sig op til en overordentlig Højde overfor mit Parti. Han slyngede ud her i Salen, at mit Parti — og han tænkte vel ogsaa paa det radikale Venstre — har altid, naar der var Tale om en saadan videregaaende Lovgivning, sagt: Kirkeforfatning. Det er ganske taabeligt, sagde det ærede Medlem, at bruge dette Ord, og jeg kan godt forstaa, at det ærede Medlem vil værgе sig meget energisk imod Ordet „Kirkeforfatning“. Derimod vilde det ærede Medlem ind paa noget andet, noget i Retning af et Raad, eller hvorledes det nu skulde formes, der skulde værne om Kirkens indre Anliggender. Nu maa det ærede Medlem for mig kalde det, hvad han vil, og han maa bebrejde mit Parti, hvad han vil, i vor Holdning deroverfor, men dette ender i det Begreb, som har været afvist Gang paa Gang af det danske Folk, nemlig en Kirkeforfatning. Det er muligt, at den højtærede Minister vil sige: Men jeg følger ikke det ærede Medlem Hr. J. Oskar Andersen i denne Betragtning; nej, siger den højtærede Kirkeminister, det, vi vil, er en Adskillelse af Kirke og Stat. Der synes altsaa her at være et noget ejendommeligt Sammenspil mellem to ret modstridende Opfattelser. Det forholder sig vel saaledes, at den højtærede Kirkeminister maaske i sin Kreds kan faa Tilslutning til en Adskillelse mellem Kirke og Stat, men det ærede Medlem Hr. J. Oskar Andersen gjorde vistnok i 1916 visse Erfaringer i Retning af, at der i hans Kreds ikke er nogen som helst Interesse for en Adskillelse mellem Kirke og Stat. Det har det ærede Medlem for øvrigt ogsaa udtalt sig om under Kirkelovenes Behandling i 1922. Det ærede Medlem siger dær, at da man kom ud til Befolkningen med de Planer, man den Gang havde om en Adskillelse mellem Stat og Kirke,

viste det sig, at de havde ingen Tilslutning i Befolkningen. Eftersom mit Parti altsaa ikke ønsker at gaa nogen af de Veje, der er peget paa i det foreliggende Lovforslag, maa vi modsætte os Forslaget, det maa vi gøre ud fra de Synspunkter, som mit Partis ærede Ordfører fremsatte i Gaar, og som jeg — det gentager jeg — ganske slutter mig til. Men jeg vil gerne tilføje, at vi maa ogsaa gøre det ud fra Synspunkter, som i alt Fald den højtærede Kirkeministers Kollega, den højtærede Socialminister, ikke er fremmed for. Da jeg gaar ud fra, at den højtærede Socialministers Ord vil kunne gøre et dybere Indtryk paa den højtærede Kirkeminister, end mine Ord formaar, ja, vel endogsaa end mit Partis ærede Ordførers Ord formaar, og vel endogsaa et stærkere Indtryk, end det ærede Medlem Hr. Povlsens Ord formaar, til Trods for, at han er med til at danne parlamentarisk Basis for den højtærede Kirkeminister, hvilket dog er et alvorligt Moment, men da jeg altsaa i mit stille Sind maa indrømme, at vore Ord ikke kan gøre noget Indtryk paa den højtærede Kirkeminister — han fejler dem ganske til Side —, vil jeg prøve paa, om muligvis den højtærede Socialministers Ord kunde gøre noget Indtryk til den Side, og det vil jeg gøre ved at citere nogle Udtalelser, som den højtærede Socialminister fremsatte her i Salen under Forhandlingerne om Kirkelovene i 1922. Udtalelserne er altsaa ikke saa gamle, i disse Dage kun ca. 3 Aar. Den højtærede Socialminister, der var Partiets Ordfører, hvorfor jeg ikke tvivler om, at hans Udtalelser dækker hans Partis Holdning i Kirkepolitik, udtalte blandt andet følgende — Udtalelserne findes i Rigsdagstidende for 1921—22 Sp. 4981 — naturligvis henvendt til Venstre, og jeg vil bede Dem lægge Mærke til, at det er *Venstre*, som skal staa Skoleret ved denne Lejlighed: „Nu er det fjerde-femte Generation efter den Slægt, og nu har man vendt det hele om“ — det er altsaa Venstre — „og frygter for, at den parlamentariske Kirkestyreelse ikke skal være ufrisindet nok“ — jeg tror at turde betro den højtærede Socialminister, at vi er fuldt beroliget indenfor vort Parti, ja, vi er mere end beroliget indenfor vort Parti —, men det hedder videre: „man forlanger ikke nu Tolerance for sig selv, Frihed til at leve sit aandelige og kirkelige Liv, som man vil, man vender helt om“ — det er altsaa Venstre — „og forekaster Kirkebestyrelsen, at den ikke tvinger andre til at nære samme Opfattelse og til at leve samme kirkelige Liv som en selv, at man ikke uniformerer“. Jeg skal indrømme den